EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

كشف الكربة في وصف حال أهل الغربة

Kaṣf al-kurba fī waṣf ḥāl ahl al-ghurba

Statornicie când credinciosul este străin

Ibn Radjab al-Ḥanbalī

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Ibn Radjab al-Ḥanbalī

Statornicie când credinciosul este străin

كشف الكربة في وصف حال أهل الغربة

Kaṣf al-kurba fī waṣf ḥāl ahl al-ghurba

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: كشف الكربة في وصف حال أهل الغربة
Ediția I
Ediție în limba română publicată de Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Text arab coranic: Tanzil Project, text Uthmani v1.1, © 2007–2026 Tanzil Project, licența Creative Commons Attribution 3.0 (CC BY 3.0), https://tanzil.net. Textul arab este reprodus fără modificări.

Cuprins

1 Introducere: Islamul a început ca ceva străin și va redeveni străin 1
2 Trecerea Islamului de la slăbiciune la putere 6
3 Cele două încercări: îndoielile și poftele 7
4 Islamul nu dispare, dar oamenii Sunnei se împuținează 12
5 Sunna deplină: calea ferită de îndoieli și de pofte 14
6 Categoriile purtătorilor științei 19
7 Însușirile purtătorilor științei 22
8 Înstrăinarea la oamenii căii 26
Indice 36

1 Introducere: Islamul a început ca ceva străin și va redeveni străin

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Laudă multă, bună și binecuvântată lui Allah, Stăpânul lumilor, așa cum Domnul nostru iubește și primește, așa cum se cuvine generozității Feței Sale și măreției Sale slăvite. Binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra stăpânului nostru Muḥammad, asupra familiei și companionilor săi.
Muslim a consemnat în Ṣaḥīḥ, de la Abū Hurayra, că Profetul ﷺ a spus:

بدأ الإسلام غريبًا وسيعود غريبًا كما بدأ، فطوبى للغرباء

Islamul a început ca ceva străin și va redeveni străin, așa cum a început. Ferice de cei străini![1]

1 Muslim, capitolul Credința, nr. 145; Ibn Mādja, capitolul Încercările, nr. 3986; Aḥmad, 2/389.

Imamul Aḥmad și Ibn Mādja l-au relatat de la Ibn Masʿūd, cu următoarea adăugire la sfârșit:

قيل: يا رسول الله ! ومن الغرباء؟ قال: النزاع من القبائل

S-a întrebat: «O, Trimis al lui Allah, cine sunt cei străini?» El a răspuns: «Cei desprinși de triburile lor.»[2]

Abū Bakr al-Ādjurrī l-a relatat în această formulare:

قيل: ومن هم يا رسول الله؟ قال: الذين يصلحون إذا فسد الناس

S-a întrebat: «Cine sunt ei, o, Trimis al lui Allah?» El a răspuns: «Cei care se îndreaptă atunci când oamenii se strică.»[3]

Un altul l-a relatat în formularea:

قال: الذين يفرون بدينهم من الفتن

El a spus: «Cei care fug cu religia lor de încercări.»

2 Ibn Mādja, capitolul Încercările, nr. 3988; Aḥmad, 1/398; ad-Dārimī, capitolul Înduioșarea inimilor, nr. 2755.

3 Aḥmad, 4/74.

At-Tirmidhī a relatat de la Kathīr ibn ʿAbd Allāh al-Muzanī, de la tatăl său, de la bunicul său, că Profetul ﷺ a spus:

إن الدين بدأ غريبًا، وسيرجع غريبًا، فطوبى للغرباء الذين يصلحون ما أفسد الناس من سنتي

Religia a început ca ceva străin și va redeveni străină. Ferice de cei străini, care îndreaptă ceea ce oamenii au stricat din Sunna mea![4]

Aṭ-Ṭabarānī l-a relatat de la Djābir, de la Profet ﷺ, în această formulare:

قيل: ومن هم يا رسول الله؟ قال: الذين يصلحون حين فساد الناس

S-a întrebat: «Cine sunt ei, o, Trimis al lui Allah?» El a răspuns: «Cei care se îndreaptă atunci când oamenii se strică.»

El l-a relatat, de asemenea, de la Sahl ibn Saʿd, într-o formulare asemănătoare.
Imamul Aḥmad l-a relatat de la Saʿd ibn Abī Waqqāṣ, de la Profet ﷺ. În relatarea sa se spune:

فطوبى يومئذ للغرباء إذا فسد الناس

Ferice, în ziua aceea, de cei străini, atunci când oamenii se strică![5]

4 At-Tirmidhī, capitolul Credința, nr. 2630.
5 Aḥmad, 1/184.

Imamul Aḥmad și aṭ-Ṭabarānī au relatat de la ʿAbd Allāh ibn ʿAmr că Profetul ﷺ a spus:

طوبى للغرباء، قلنا: ومن الغرباء؟ قال: قوم قليل في ناس سوء كثير، من يعصيهم أكثر ممن يطيعهم

«Ferice de cei străini!» Am întrebat: «Cine sunt cei străini?» El a răspuns: «Un grup mic, între mulți oameni răi; cei care nu-i ascultă sunt mai mulți decât cei care-i ascultă.»[6]

De la ʿAbd Allāh ibn ʿAmr s-a transmis acest hadith atât ca relatare atribuită Profetului, cât și ca afirmație a lui însuși:

قيل: ومن الغرباء؟ قال: الفرارون بدينهم يبعثهم الله تعالى مع عيسى ابن مريم عليه السلام

S-a întrebat: «Cine sunt cei străini?» El a răspuns: «Cei care fug cu religia lor; Allah Preaînaltul îi va învia împreună cu ʿĪsā, fiul lui Maryam, pacea fie asupra lui.»

Cuvintele sale:

بدأ الإسلام غريبًا

Islamul a început ca ceva străin[7]

6 Aḥmad, 2/222.

7 Muslim, capitolul Credința, nr. 145; Ibn Mādja, capitolul Încercările, nr. 3986; Aḥmad, 2/389.

Aceste cuvinte înseamnă că, înainte ca el să fie trimis, oamenii erau cuprinși de rătăcire. Profetul ﷺ a spus în hadithul lui ʿIyāḍ ibn Ḥimār, consemnat de Muslim:

إن الله نظر إلى أهل الأرض فمقتهم، عربهم وعجمهم
إلا بقايا من أهل الكتاب

Allah a privit spre locuitorii pământului și i-a detestat, arabi și nearabi, cu excepția câtorva rămași dintre oamenii Scripturii.[8]

8 Muslim, capitolul Paradisul, descrierea desfătării sale și a locuitorilor săi, nr. 2865; Aḥmad, 4/162.

2 Trecerea Islamului de la slăbiciune la putere

Când Profetul ﷺ a fost trimis și a chemat la Islam, la început îi răspundea câte un om din fiecare trib. Cel care-i răspundea se temea de familia și de tribul său; era supus celor mai grele suferințe și era prigonit, dar răbda pentru Allah. Musulmanii erau atunci slabi, alungați în toate părțile și fugeau cu religia lor în ținuturi îndepărtate: au emigrat de două ori în Abisinia, apoi la Medina. Unii erau chinuiți pentru Allah, iar alții erau uciși. Cei care intrau atunci în Islam erau străini. Apoi, după emigrarea la Medina, Islamul s-a răspândit și s-a întărit, iar adepții săi au dobândit o putere deplină. Oamenii au intrat după aceea în religia lui Allah în cete, iar Allah le-a desăvârșit religia și Și-a împlinit binefacerea asupra lor.

Trimisul lui Allah ﷺ a murit în această stare de lucruri. Musulmanii erau foarte statornici în religia lor și se sprijineau și se ajutau reciproc. Au rămas astfel și în vremea lui Abū Bakr și a lui ʿUmar, Allah să fie mulțumit de amândoi.

3 Cele două încercări: îndoielile și poftele

Apoi Șeitan și-a pus în lucrare uneltirile împotriva musulmanilor, a stârnit vrajba între ei și a răspândit printre ei încercarea îndoielilor și pe cea a poftelor. Aceste două încercări au crescut treptat, până când uneltirea lui Șeitan s-a înrădăcinat, iar cei mai mulți oameni i-au dat ascultare. Unii l-au urmat în încercarea îndoielilor, alții în cea a poftelor, iar alții le-au adunat pe amândouă. Despre toate acestea Profetul ﷺ vestise că se vor întâmpla.

În privința încercării îndoielilor: s-a relatat de la Profet ﷺ, pe mai multe căi, că obștea sa se va despărți în peste șaptezeci de grupări — relatările diferă în privința numărului care depășește șaptezeci — și că toate aceste grupări vor fi în Foc, în afară de una singură: aceea care va urma ceea ce urmau el și companionii săi.

În privința încercării poftelor: în Ṣaḥīḥ Muslim, ʿAbd Allāh ibn ʿAmr relatează că Profetul ﷺ a spus:

كيف أنتم إذا فتحت عليكم خزائن فارس والروم. أي قوم أنتم؟ قال عبد الرحمن بن عوف: نقول كما أمرنا الله. قال: أو غير ذلك؟ تتنافسون ثم تتحاسدون ثم تتدابرون

«Cum veți fi când vi se vor deschide comorile Persiei și ale Bizanțului? Ce fel de oameni veți fi?» ʿAbd ar-Raḥmān ibn ʿAwf a răspuns: «Vom spune ceea ce ne-a poruncit Allah.» El a spus: «Sau altceva? Veți rivaliza, apoi vă veți invidia, apoi vă veți întoarce spatele unii altora.»[9]

În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, ʿAmr ibn ʿAwf relatează că Profetul ﷺ a spus:

والله ما الفقر أخشى عليكم ولكن أخشى أن تبسط عليكم الدنيا كما بسطت على من كان قبلكم فتنافسوها كما تنافسوها فتهلككم كما أهلكتهم

Pe Allah, nu de sărăcie mă tem pentru voi! Mă tem însă că lumea vi se va deschide din belșug, așa cum li s-a deschis celor dinaintea voastră, că veți rivaliza pentru ea, așa cum au rivalizat ei, și că vă va nimici, așa cum i-a nimicit pe ei.[10]

9 Muslim, capitolul Cumpătarea față de lume și înduioșarea inimilor, nr. 2962; Ibn Mādja, capitolul Încercările, nr. 3996.

10 Al-Bukhārī, capitolul Djizya, nr. 2988; Muslim, capitolul Cumpătarea față de lume și înduioșarea inimilor, nr. 2961; at-Tirmidhī, capitolul Descrierea Învierii, înduioșarea inimilor și scrupulozitatea, nr. 2462; Ibn Mādja, capitolul Încercările, nr. 3997; Aḥmad, 4/137.

În cele două Ṣaḥīḥ-uri se găsește, de asemenea, o relatare de la ʿUqba ibn ʿĀmir, de la Profet ﷺ, cu același înțeles.

Când comorile lui Kisrā au fost cucerite în vremea lui ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, Allah să fie mulțumit de el, acesta a plâns și a spus: *„Nu li s-au deschis acestea vreunor oameni fără ca Allah să fi stârnit vrajba între ei”* — sau a spus cuvinte cu acest înțeles. Profetul ﷺ se temea pentru obștea sa de ambele încercări. În Musnad-ul imamului Aḥmad ibn Ḥanbal, Abū Barza relatează că Profetul ﷺ a spus:

إنما أخشى عليكم الشهوات التي في بطونكم وفروجكم ومضلات الفتن

Mă tem pentru voi de poftele pântecelor și ale părților voastre intime și de încercările care rătăcesc.[11]

Într-o altă relatare:

ومضلات الفتن

Și de încercările care rătăcesc.[12]

Când cei mai mulți oameni au căzut în ambele încercări sau într-una dintre ele, au început să rupă legăturile și să se urască, după ce fuseseră frați care se iubeau și păstrau legăturile. Încercarea poftelor i-a cuprins pe cei mai mulți: au fost ispitiți de lume și de strălucirea ei, iar aceasta a devenit ținta lor cea mai înaltă. Pentru ea căutau, de dragul ei erau mulțumiți ori mânioși, de dragul ei legau prietenii și pentru ea deveneau dușmani. Din această pricină și-au rupt legăturile de rudenie, și-au vărsat sângele unii altora și au săvârșit neascultări față de Allah.

11 Aḥmad, 4/420.

12 Aḥmad, 4/420.

Cât despre încercarea îndoielilor și a patimilor care rătăcesc, din pricina ei cei care se îndreaptă spre qibla s-au dezbinat și au devenit secte, unii i-au declarat necredincioși pe alții și au ajuns dușmani, grupări și tabere, după ce fuseseră frați cu inimile unite ca inima unui singur om. Dintre aceste grupări nu a scăpat decât gruparea unică, salvată. Ei sunt cei pomeniți în cuvintele sale ﷺ:

لا تزال طائفة من أُمتي ظاهرين على الحق لا يضرهم من خذلهم ولا من خالفهم حتى يأتي أمر الله وهم على ذلك

Un grup din obștea mea va rămâne neîncetat biruitor în adevăr. Nu le vor dăuna cei care-i părăsesc și nici cei care li se împotrivesc, până când va veni porunca lui Allah, iar ei vor fi astfel.[13]

La sfârșitul vremurilor, ei sunt cei străini pomeniți în aceste hadithuri:

الذين يُصلحون إذا فسد الناس

Cei care se îndreaptă atunci când oamenii se strică[14]*;*

الذين يُصلحون ما أفسد الناس من السنة

Cei care îndreaptă ceea ce oamenii au stricat din Sunna[15]*;*

13 Muslim, capitolul Conducerea, nr. 1920; at-Tirmidhī, capitolul Încercările, nr. 2229; Abū Dāwūd, capitolul Încercările și marile bătălii, nr. 4252; Ibn Mādja, capitolul Încercările, nr. 3952; Aḥmad, 5/279.

14 Aḥmad, 4/74.

15 At-Tirmidhī, capitolul Credința, nr. 2630.

الذين يفرون بدينهم من الفتن

Cei care fug cu religia lor de încercări;

النزاع من القبائل

Și cei desprinși de triburile lor[16]*.*

Sunt puțini: în fiecare trib nu se găsesc decât unul sau doi, iar în unele triburi s-ar putea să nu se găsească niciunul, așa cum se întâmpla cu cei care intrau în Islam la început. Astfel au explicat imamii acest hadith.

16 Ibn Mādja, capitolul Încercările, nr. 3988; Aḥmad, 1/398; ad-Dārimī, capitolul Înduioșarea inimilor, nr. 2755.

4 Islamul nu dispare, dar oamenii Sunnei se împuținează

Al-Awzāʿī a spus, comentând cuvintele Profetului ﷺ:

بدأ الإسلام غريبا وسيعود غريبا كما بدأ

Islamul a început ca ceva străin și va redeveni străin, așa cum a început.[17]

„Nu Islamul va dispărea, ci oamenii Sunnei vor dispărea, până când într-un ținut nu va mai rămâne decât un singur om dintre ei."

Din acest motiv, în cuvintele înaintașilor se întâlnesc deseori lauda Sunnei, descrierea ei ca fiind străină și pomenirea numărului mic al adepților ei. Al-Ḥasan, Allah să aibă milă de el, le spunea însoțitorilor săi: *„Oameni ai Sunnei, fiți blânzi — Allah să aibă milă de voi — căci sunteți dintre cei mai puțini!"*

Yūnus ibn ʿUbayd a spus: *„Nimic nu este mai străin decât Sunna; și mai străin este cel care o cunoaște."*

De la el s-a relatat, de asemenea, că a spus: *„Cel care ajunge să cunoască Sunna o găsește străină; și mai străin este cel care o cunoaște."*

Sufyān ath-Thawrī a spus: *„Purtați-vă bine cu oamenii Sunnei, căci ei sunt străini."*

Prin Sunna, acești imami înțeleg calea Profetului ﷺ, pe care s-au aflat el și companionii săi, ferită de îndoieli și de pofte.

De aceea al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ spunea: *„Dintre oamenii Sunnei este cel care știe că hrana ce-i intră în pântece este îngăduită."*

17 Muslim, capitolul Credința, nr. 145; Ibn Mādja, capitolul Încercările, nr. 3986; Aḥmad, 2/389.

Aceasta deoarece hrănirea din ceea ce este îngăduit se numără printre cele mai însemnate însușiri ale Sunnei urmate de Profet ﷺ și de companionii săi, Allah să fie mulțumit de ei.

Apoi, în uzul multor învățați de mai târziu, dintre oamenii hadithului și alții, Sunna a ajuns să însemne ceea ce este ferit de îndoieli în credințe: mai ales în chestiunile credinței în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale, în trimișii Săi și în Ziua de Apoi, precum și în chestiunile predestinării și ale meritelor companionilor. Ei au scris cărți despre această știință sub numele de Sunna, întrucât însemnătatea ei este mare, iar cel care i se împotrivește se află pe marginea pieirii.

5 Sunna deplină: calea ferită de îndoieli și de pofte

Sunna deplină este însă calea ferită de îndoieli și de pofte, așa cum au spus al-Ḥasan, Yūnus ibn ʿUbayd, Sufyān, al-Fuḍayl și alții. De aceea adepții ei au fost descriși ca străini la sfârșitul vremurilor, fiindcă sunt puțini și străini în acele vremuri. În unele relatări pomenite mai înainte, cei străini sunt explicați astfel:

قوم صالحون قليل في قوم سوء كثير، من يعصيهم أكثر ممن يطيعهم

Un grup mic de oameni drepți, între mulți oameni răi; cei care nu-i ascultă sunt mai mulți decât cei care-i ascultă.[18]

Aceasta arată cât de puțini sunt ei și cei care le răspund și primesc de la ei, dar și cât de numeroși sunt cei care li se împotrivesc și nu-i ascultă.

De aceea, în mai multe hadithuri este lăudat cel care se ține de religia sa la sfârșitul vremurilor. El este asemenea celui care ține un tăciune aprins, iar cel care face fapte bune dintre ei are răsplata a cincizeci dintre cei de dinainte, pentru că ei nu găsesc ajutoare în bine.

Acești străini sunt de două feluri: **primul**, cel care se îndreaptă pe sine atunci când oamenii se strică; **al doilea**, cel care îndreaptă ceea ce oamenii au stricat. Al doilea fel este mai înalt și mai bun.

18 Aḥmad, 2/222.

Aṭ-Ṭabarānī și alții au consemnat de la Abū Umāma, printr-un lanț de transmitere asupra căruia există rezerve, că Profetul ﷺ a spus:

إن لكل شيء إقبالا وإدبارا، وإن من إدبار هذا الدين ما كنتم عليه من العمى والجهالة ومخالفة ما بعثني الله به، وإن من إقبال هذا الدين أن تفقه القبيلة بأسرها حتى لا يوجد فيها إلا الفاسق والفاسقان فهما مقهوران ذليلان، إن تكلما قُمِعَا وقُهِرَا واضطُهدا، وإن من إدبار هذا الدين أن تجفو القبيلة بأسرها حتى لا يُرى فيها إلا الفقيه والفقيهان فهما مقهوران ذليلان، إن تكلما فأمرا بالمعروف ونهيا عن المنكر قُمعا واضطُهدا، فهما مقهوران ذليلان لا يجدان على ذلك أعوانا ولا أنصارا

Orice lucru are un avânt și un declin. De declinul acestei religii țin orbirea și neștiința în care erați și împotrivirea față de cele cu care Allah m-a trimis. De avântul acestei religii ține ca întregul trib să ajungă să cunoască religia, astfel încât să nu se mai găsească în el decât unul sau doi nelegiuiți, ținuți în frâu și umiliți: dacă vorbesc, sunt opriți, înfrânți și prigoniți. Iar de declinul acestei religii ține ca întregul trib să se îndepărteze, până când nu se mai găsesc în el decât unul sau doi cunoscători ai religiei, ținuți în frâu și umiliți. Dacă vorbesc, poruncind ceea ce este drept și oprind ceea ce este rău, sunt reduși la tăcere și

prigoniți; sunt înfrânți și umiliți și nu găsesc ajutoare sau sprijinitori.

În acest hadith, credinciosul care cunoaște Sunna și înțelege religia este descris ca unul care, la sfârșitul vremurilor, când acestea se strică, va fi înfrânt și umilit și nu va găsi ajutoare sau sprijinitori.
Aṭ-Ṭabarānī a relatat printr-un lanț slab, de la Ibn Masʿūd, de la Profet ﷺ, într-un hadith lung despre semnele Ceasului:

وإن من أشراطها أن يكون المؤمن في القبيلة أذل من النقد

Printre semnele sale este ca, în tribul său, credinciosul să fie mai umilit decât mieii.

An-naqad înseamnă mieii mărunți.
În Musnad-ul imamului Aḥmad, ʿUbāda ibn aṣ-Ṣāmit i-a spus unuia dintre însoțitorii săi: *„Dacă vei trăi mult, în curând vei vedea un om care a învățat Coranul de pe buzele lui Muḥammad ﷺ, l-a repetat de la capăt la sfârșit, a socotit îngăduit ceea ce el îngăduie și oprit ceea ce el oprește și s-a oprit la hotarele lui, dar între voi nu va avea mai multă înrâurire decât capul unui măgar mort."*
Asemănătoare sunt cuvintele lui Ibn Masʿūd: *„Va veni peste oameni o vreme în care credinciosul va fi mai umilit decât o roabă."*
Credinciosul va fi umilit la sfârșitul vremurilor fiindcă este străin printre oamenii stricăciunii, ai îndoielilor și ai poftelor. Toți îl urăsc și-l vatămă, pentru că drumul și ținta lui sunt diferite de ale lor și pentru că se deosebește de ceea ce urmează ei.
Când Dāwūd aṭ-Ṭāʾī a murit, Ibn as-Sammāk a spus: *„Dāwūd a privit cu inima spre ceea ce-i stă înainte, iar privirea inimii sale a întunecat vederea ochilor săi. Era ca și cum nu privea la ceea ce priviți voi, iar voi nu priveați la ceea ce privea el. Voi vă mirați de el, iar el se mira de voi; se simțea străin printre voi, căci era un om viu între morți."*

Pe unii dintre ei îi urau chiar soțiile și copiii lor, pentru că nu le înțelegeau starea. ʿUmar ibn ʿAbd al-ʿAzīz și-a auzit odată soția spunând: *„Să ne scape Allah de tine!"* El a răspuns: *„Āmīn."*

Înaintașii îl descriau de mult pe credincios ca străin chiar în vremea lor, așa cum s-a pomenit de la al-Ḥasan, al-Awzāʿī, Sufyān și alții.

Aḥmad ibn ʿĀṣim al-Anṭākī — unul dintre marii cunoscători ai lui Allah din vremea lui Abū Sulaymān ad-Dārānī — spunea: *„Am prins o vreme în care Islamul a redevenit străin, așa cum a început, iar descrierea adevărului a redevenit străină, așa cum a început. Dacă îl cauți la un învățat, îl găsești ispitit de iubirea lumii, iubitor de cinstire și de întâietate. Dacă îl cauți la un adorator, îl găsești neștiutor în adorarea sa, amăgit și doborât de înșelăciunea lui Iblīs: l-a înălțat la cea mai de sus treaptă a adorării, deși el nu cunoaște nici măcar treapta ei cea mai de jos; cum s-o cunoască pe cea mai înaltă? Ceilalți sunt oameni de rând fără călăuză, gloate strâmbe, lupi care răpesc, fiare sălbatice și vulpi hrăpărețe. Aceasta este descrierea fruntașilor vremii tale dintre purtătorii științei și ai Coranului și dintre cei care cheamă la înțelepciune."* Abū Nuʿaym a consemnat aceasta în al-Ḥilya.

Dacă aceasta este descrierea oamenilor vremii sale, cum stau lucrurile după marile nenorociri și urgiile venite după el, care nici nu-i trecuseră prin minte și nici nu și le închipuise?
Aṭ-Ṭabarānī a relatat de la Abū Hurayra că Profetul ﷺ a spus:

المتمسك بسنتي عند فساد أمتي له أجر شهيد

Cel care se ține de Sunna mea când obștea mea se strică are răsplata unui martir.

Abū aṣ-Ṣaykh al-Aṣbahānī a relatat prin lanțul său de la al-Ḥasan: *„Dacă un om din prima generație ar fi înviat astăzi, n-ar recunoaște din Islam nimic în afară de această rugăciune."* Apoi a spus: *„Pe Allah, dacă ar trăi și ar vedea aceste lucruri rele — un inovator chemând la inovația sa și un om al lumii chemând la lumea sa — iar Allah l-ar păzi și inima lui ar tânji după înaintașii*

evlavioși, astfel încât le-ar urma urmele, s-ar călăuzi după Sunna lor și le-ar urma calea, ar avea o răsplată mare."

Ibn al-Mubārak a relatat de la al-Fuḍayl, de la al-Ḥasan, că acesta a pomenit de omul bogat și răsfățat, cu putere, care ia bani și pretinde că nu există pedeapsă pentru aceasta, și de rătăcitul care și-a ridicat sabia împotriva musulmanilor. Apoi a spus: *„Sunna voastră — pe Cel în afară de care nu există dumnezeu! — se află între cel care exagerează, cel nepăsător, cel răsfățat și cel neștiutor. Rămâneți statornici în ea, căci oamenii Sunnei au fost cei mai puțini: nu s-au alăturat celor răsfățați în răsfățul lor și nici inovatorilor în patimile lor, ci au răbdat în Sunna lor până când L-au întâlnit pe Domnul lor. Așa să fiți și voi, dacă Allah voiește."* Apoi a spus: *„Pe Allah, dacă un om ar prinde aceste lucruri rele — unul spunând: «Vino la mine!», altul spunând: «Vino la mine!» — iar el ar spune: «Nu vreau decât Sunna lui Muḥammad ﷺ», ar căuta-o și ar întreba despre ea, i s-ar oferi o răsplată mare. Așa să fiți, dacă Allah Preaînaltul voiește."*

6 Categoriile purtătorilor științei

De același înțeles ține ceea ce Abū Nuʿaym și alții au relatat de la Kumayl ibn Ziyād, de la ʿAlī ibn Abī Ṭālib, Allah să fie mulțumit de el: *„Oamenii sunt de trei feluri: un învățat crescut în ascultarea Domnului, un om care învață pe calea salvării și o gloată fără călăuză, urmând orice strigăt și înclinând spre orice chemare; aceștia nu s-au luminat cu lumina științei și nu s-au adăpostit la un sprijin trainic..."* Apoi a pomenit câteva cuvinte despre meritul științei, până când a spus: *„Ah, aici este multă știință"* — și a arătat cu mâna spre pieptul său — *„de-aș găsi oameni care s-o poarte! Dar găsesc fie un om care pricepe repede, însă nu este vrednic de încredere: folosește uneltele religiei pentru lume și se fălește față de robii lui Allah cu binefacerile Lui și față de apropiații Lui cu dovezile Sale; fie un om supus purtătorilor adevărului, dar lipsit de pătrundere în adâncurile lui: la prima îndoială care se ivește, îndoiala îi pătrunde în inimă. Nici acesta, nici acela! Ori găsesc un om nesățios de plăcere, care se lasă ușor condus de poftă, sau unul înnebunit după strângerea averii. Ei nu seamănă cu nimic mai bine decât cu vitele care pasc. Astfel moare știința prin moartea purtătorilor ei. O, Allah, da, pământul nu este niciodată lipsit de cineva care să stea pentru Allah cu o dovadă, fie vădit și cunoscut, fie temător și ascuns, pentru ca dovezile și semnele limpezi ale lui Allah să nu piară. Câți sunt aceștia și unde sunt? Pe Allah, sunt cei mai puțini la număr, dar cei mai mari ca rang înaintea lui Allah! Prin ei Allah păstrează dovezile și semnele Sale, până când le încredințează celor asemenea lor și le sădesc în inimile celor de un fel cu ei. Știința i-a adus la adevărata vedere lăuntrică și au atins duhul certitudinii. Au găsit ușor ceea ce răsfățații au găsit greu și s-au simțit în largul lor cu ceea ce i-a înspăimântat pe cei neștiutori. Au însoțit lumea cu trupuri ale căror suflete sunt legate de lăcașul*

cel de sus. Aceștia sunt urmașii însărcinați de Allah pe pământul Său și cei care cheamă la religia Sa. Ah, ce dor de a-i vedea!" Apoi a spus: *„Pleacă, dacă dorești."*

Prin urmare, conducătorul credincioșilor, Allah să fie mulțumit de el, i-a împărțit pe purtătorii științei în trei categorii. **Prima** este a oamenilor îndoielilor: cei lipsiți de pătrundere dintre purtătorii științei, în a căror inimă îndoiala pătrunde la primul prilej. Îndoiala îi cuprinde, cad în nedumerire și nesiguranță, iar de aici ajung la inovații și rătăciri.

A doua este a oamenilor poftelor. Partea lor este de două feluri: unul caută lumea prin însăși știința sa, făcând din ea o unealtă de câștig lumesc; altul nu are altă grijă decât să strângă lumea, s-o adune și s-o păstreze. Niciunul dintre aceștia nu este păzitor al religiei; sunt asemenea vitelor. De aceea Allah Preaînaltul l-a asemănat pe cel căruia i-a fost încredințată Tora, dar nu a purtat-o, cu măgarul care poartă cărți. Iar pe învățatul rău, care s-a lepădat de semnele lui Allah, s-a lipit de pământ și și-a urmat pofta, l-a asemănat cu un câine. Câinele și măgarul se numără printre cele mai de jos dobitoace și sunt cele mai rătăcite de la cale.

A treia categorie a purtătorilor științei îi cuprinde pe adevărații ei oameni, purtători și păzitori, pe cei care stau pentru dovezile și semnele limpezi ale lui Allah. El a spus că sunt cei mai puțini la număr și cei mai mari ca rang înaintea lui Allah, arătând prin aceasta cât de mică și de străină este această categorie între purtătorii științei.

Al-Ḥasan al-Baṣrī i-a împărțit pe purtătorii Coranului într-un fel apropiat de împărțirea pe care ʿAlī, Allah să fie mulțumit de el, a făcut-o purtătorilor Coranului.

Al-Ḥasan a spus: *„Cititorii Coranului sunt de trei feluri. Unii l-au făcut marfă și își câștigă hrana prin el. Alții i-au păstrat literele, dar i-au nesocotit hotarele, s-au ridicat prin el deasupra oamenilor din ținuturile lor și l-au folosit ca sprijin pentru a căuta conducerea. Cât de numeroși sunt aceștia între purtătorii Coranului — să nu-i înmulțească Allah! Iar alții au luat leacul Coranului și l-au pus peste boala inimilor lor: au stăruit prin el în locurile lor de*

rugăciune, și-au plecat capetele sub veșmintele lor, s-au învăluit în teamă și s-au îmbrăcat în întristare. Prin aceștia Allah trimite ploaia și dă biruință asupra dușmanilor. Pe Allah, acești purtători ai Coranului sunt mai rari decât sulful roșu între cititorii Coranului!"

El a arătat că această categorie de cititori ai Coranului l-a făcut leac pentru inimile lor, iar acesta le-a trezit teama și întristarea. Ei sunt mai rari decât sulful roșu între cititorii Coranului.

7 Însușirile purtătorilor științei

Conducătorul credincioșilor, Allah să fie mulțumit de el, a descris această categorie de purtători ai științei prin mai multe însușiri. Printre ele: știința i-a adus la adevărata vedere lăuntrică. Aceasta înseamnă că știința le-a arătat ținta cea mai înaltă: cunoașterea lui Allah. S-au temut de El și L-au iubit, astfel încât ceea ce era greu pentru alții le-a devenit ușor. La starea lor nu a ajuns cel care a rămas legat de lume, de podoaba și de strălucirea ei, a fost amăgit de ea, iar inima lui nu a atins cunoașterea lui Allah, măreția și slava Sa. Ei au găsit ușor ceea ce răsfățații au găsit greu. Omului răsfățat, oprit la poftele și plăcerile lumii, îi este greu să le părăsească, fiindcă, dacă le lasă, nu are nimic în schimbul lor; de aceea nu poate răbda lipsa lor. Aceștia au însă în inimile lor o răsplată mai mare, prin plăcerea la care au ajuns cunoscându-L pe Allah, iubindu-L și slăvindu-L. Al-Ḥasan spunea: *„Iubiții lui Allah sunt cei care au moștenit dulceața vieții și au gustat desfătarea ei, prin convorbirea tainică cu Cel iubit și prin dulceața iubirii Sale pe care au găsit-o în inimile lor..."* Cuvintele sale despre aceasta sunt lungi. Ei s-au simțit în largul lor cu ceea ce i-a înspăimântat pe cei neștiutori, fiindcă oamenii care nu-L cunosc pe Allah se simt pustii când părăsesc lumea și poftele ei: nu cunosc altceva, iar ea le este tovărășia. Aceștia, în schimb, se simt străini de ea și își găsesc tovărășia în Allah, în pomenirea, cunoașterea și iubirea Sa și în citirea Cărții Sale. Cei neștiutori față de Allah se simt străini de acestea și nu-și găsesc în ele liniștea. O altă însușire prin care i-a descris conducătorul credincioșilor ʿAlī, Allah să fie mulțumit de el, este că au însoțit lumea cu trupuri ale căror suflete sunt legate de lăcașul cel de sus. Aceasta arată că nu și-au făcut din ea patrie și n-au primit-o drept loc de ședere și de locuit, ci au luat-o ca loc de trecere, nu ca așezare statornică. Toate Cărțile și toți

trimișii au îndemnat la aceasta. Allah Preaînaltul a relatat în Cartea Sa că omul credincios din familia lui Faraon, sfătuindu-și poporul, i-a spus:

﴿يَٰقَوْمِ إِنَّمَا هَٰذِهِ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا مَتَٰعٌ وَإِنَّ ٱلْءَاخِرَةَ هِىَ دَارُ ٱلْقَرَارِ﴾

O, popor al meu! Viața aceasta lumească este doar o desfătare trecătoare, iar Viața de Apoi este lăcașul statorniciei.[19]
Coran 40:39 · Ghāfir

Profetul ﷺ i-a spus lui Ibn ʿUmar:

كن في الدنيا كأنك غريب أو عابر سبيل، فكأنك بالدنيا ولم تكن، وبالآخرة ولم تزل

Fii în această lume ca un străin sau ca un călător. Este ca și cum ai fi părăsit deja lumea și nici n-ai fi fost în ea, iar în Viața de Apoi ai fi fost dintotdeauna.[20]

Într-o altă relatare:

وعد نفسك من أهل القبور

Socotește-te printre locuitorii mormintelor.[21]

Printre îndemnurile transmise de la Mesia, pacea fie asupra lui, se află și ceea ce le-a spus însoțitorilor săi: *„Treceți prin ea, dar nu vă statorniciți în ea."*

19 Sura Ghāfir, versetul 39.

20 Al-Bukhārī, capitolul Înduioșarea inimilor, nr. 6053; at-Tirmidhī, capitolul Cumpătarea față de lume, nr. 2333; Ibn Mādja, capitolul Cumpătarea față de lume, nr. 4114; Aḥmad, 2/24.

21 At-Tirmidhī, capitolul Cumpătarea față de lume, nr. 2333; Ibn Mādja, capitolul Cumpătarea față de lume, nr. 4114; Aḥmad, 2/41.

Tot de la el, pacea fie asupra lui, s-a transmis: *„Cine își clădește o casă pe valul mării?! Aceasta este lumea; nu v-o faceți loc statornic."*

Credinciosul este în lume asemenea străinului care trece printr-un ținut fără să se așeze acolo. Tânjește după țara sa, se gândește la întoarcere și la pregătirea merindelor care-l vor ajuta să ajungă acasă. Nu rivalizează cu locuitorii statornici ai acelui ținut pentru cinstea lor și nu se mâhnește pentru umilința care-l atinge la ei.

Al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ a spus: *„Credinciosul este în lume îngrijorat și întristat; grija lui este să-și pună la punct pregătirile de drum."*

Al-Ḥasan a spus: *„Credinciosul este în lume asemenea străinului: nu se mâhnește pentru umilința ei și nu rivalizează pentru cinstea ei. El are o preocupare, iar oamenii au alta."*

Într-adevăr, credinciosul este străin în lume: tatăl său s-a aflat în lăcașul dăinuirii, apoi a ieșit de acolo, iar grija lui este să se întoarcă la prima sa locuință. Tânjește mereu după patria din care a fost scos, după cum se spune: *„Iubirea de patrie ține de credință"* și după cum s-a spus în versuri:

كم منزل في الأرض يألفه الفتى

وحنينه أبدا لأول منزل

Oricâte case-ar îndrăgi un tânăr pe pământ,
El tânjește totdeauna după cea dintâi.

Unul dintre șeicii noștri a spus despre aceasta:

فحي على جنات عدن فإنها منازلك الأولى وفيهم المخيم

ولكننا سبي العدو فهل ترى نعود إلى أوطاننا ونسلم

وقد زعموا أن الغريب إذا نأى وشطت به أوطانه فهو مغرم

فأي اغتراب فوق غربتنا التي لها أضحت الأعداء فينا تحكم

Grăbește-te spre grădinile Edenului: ele sunt
Primele tale locuințe; acolo este sălașul.
Dar noi suntem robi ai dușmanului; oare ne vom
Întoarce în patria noastră și vom fi nevătămați?
S-a spus că străinul, când se îndepărtează
Și patria îi rămâne departe, este mistuit de dor.
Ce înstrăinare ar putea fi mai mare decât a noastră,
Când dușmanii au ajuns să stăpânească asupra noastră?

Credincioșii din această categorie sunt de mai multe feluri: unii au inima legată de Paradis, iar alții au inima legată de Creatorul lor; aceștia sunt cunoscătorii lui Allah. Poate că la această categorie s-a referit conducătorul credincioșilor, Allah să fie mulțumit de el. Trupurile cunoscătorilor lui Allah sunt în lume, iar inimile lor sunt la Stăpân.

8 Înstrăinarea la oamenii căii

Într-o relatare mursal a lui al-Ḥasan, acesta transmite de la Profet ﷺ, care relatează de la Domnul său:

علامة الطهر أن يكون قلب العبد عندي معلقا، فإذا كان كذلك لم ينسني على كل حال، وإن كان كذلك منت عليه بالاشتغال بي كي لا ينساني، فإذا لم ينسني حركت قلبه، فإذا تكلم تكلم بي، وإذا سكت سكت بي، فذلك الذي تأتيه المعونة من عندي

Semnul curăției este ca inima robului să fie legată de Mine. Când este astfel, el nu Mă uită în nicio împrejurare. Când este astfel, îl binecuvântez să se ocupe de Mine, pentru a nu Mă uita. Iar când nu Mă uită, îi pun inima în mișcare: dacă vorbește, vorbește prin Mine, iar dacă tace, tace prin Mine. Acela este cel căruia îi vine ajutorul de la Mine.

Oamenii aflați în această stare sunt străinii dintre străini, iar înstrăinarea lor este cea mai rară. La oamenii căii, înstrăinarea este de două feluri: **văzută** și **lăuntrică**.

Cea văzută este înstrăinarea oamenilor drepți printre nelegiuiți, a celor sinceri printre fățarnici și ipocriți, a învățaților printre oamenii neștiinței și ai moravurilor rele, a învățaților Vieții de Apoi printre învățații lumii, de la care au fost luate

teama și grija, și a celor cumpătați față de lume printre cei care râvnesc la ceea ce se sfârșește și nu dăinuie.

Cea lăuntrică este înstrăinarea năzuinței: înstrăinarea cunoscătorilor lui Allah printre toți oamenii, chiar și printre învățați, adoratori și asceți. Aceia se opresc la știința, adorarea și renunțarea lor la lume; aceștia, însă, se opresc la Cel pe care-L adoră și inimile lor nu se abat de la El.

Abū Sulaymān ad-Dārānī spunea despre ei: *„Năzuința lor este alta decât năzuința oamenilor, dorința lor pentru Viața de Apoi este alta decât dorința oamenilor, iar ruga lor este alta decât ruga oamenilor."*

Întrebat care sunt cele mai bune fapte, el a plâns și a spus: *„Ca El să privească în inima ta și să nu te vadă dorind, din această lume și din Viața de Apoi, pe altcineva decât pe El."*

Yaḥyā ibn Muʿādh a spus: *„Ascetul este străin în lume, iar cunoscătorul lui Allah este străin în Viața de Apoi."*

El arată că omul cumpătat față de lume este străin între oamenii lumii, iar cunoscătorul lui Allah este străin între oamenii Vieții de Apoi. Nici adoratorii, nici asceții nu-l cunosc; îl cunoaște doar cel asemenea lui, cu o năzuință ca a sa.

Se poate ca toate aceste înstrăinări, cele mai multe dintre ele sau unele dintre ele, să se adune pentru cunoscătorul lui Allah. Atunci nu mai întreba de înstrăinarea lui! Cunoscătorii lui Allah sunt în văzul oamenilor acestei lumi și ai Vieții de Apoi.

Yaḥyā ibn Muʿādh a spus: *„Adoratorul este cunoscut, iar cunoscătorul lui Allah este ascuns."* Se poate ca starea cunoscătorului lui Allah să-i rămână ascunsă chiar lui însuși, fiindcă starea lui este tainică și el are o părere rea despre sine. În hadithul lui Saʿd, Profetul ﷺ a spus:

إن الله يحب العبد الخفي التقي

Allah îl iubește pe robul ascuns și evlavios.[22]

22 Muslim, capitolul Cumpătarea față de lume și înduioșarea inimilor, nr. 2965; Aḥmad, 1/168.

În hadithul lui Muʿādh, Profetul ﷺ a spus:

إن الله يحب من عباده الأخفياء الأتقياء، الذين إذا حضروا لم يعرفوا، وإذا غابوا لم يفتقدوا، أولئك أئمة الهدى ومصابيح العلم

Allah îi iubește dintre robii Săi pe cei ascunși și evlavioși: când sunt de față, nu sunt cunoscuți, iar când lipsesc, nu li se simte lipsa. Aceștia sunt călăuzitorii dreptei îndrumări și luminile științei.

ʿAlī ibn Abī Ṭālib, Allah să fie mulțumit de el, a spus: *„Ferice de robul care nu-i cunoaște pe oameni și pe care oamenii nu-l cunosc, dar pe care Allah îl cunoaște cu mulțumire față de el. Aceștia sunt luminile călăuzirii, prin care se risipește orice încercare întunecată."*

Ibn Masʿūd, Allah să fie mulțumit de el, a spus: *„Fiți cu inimile înnoite și cu hainele ponosite, lumini în întuneric, ascunși oamenilor pământului și cunoscuți celor din cer."*

Aceștia sunt cei mai aparte dintre oamenii înstrăinării. Ei sunt cei care fug cu religia lor de încercări, cei desprinși de triburile lor, care vor fi adunați împreună cu ʿĪsā, pacea fie asupra lui. Între oamenii Vieții de Apoi sunt mai rari decât sulful roșu; cum să fie atunci printre oamenii lumii?! Starea lor le rămâne adesea ascunsă ambelor categorii, după cum s-a spus:

تواريت عن دهري بظل جناحه فعيني ترى دهري
وليس يراني
ولو تسئل الأيام ما اسمي لما درت وأين مكاني ما فرعن
مكاني

M-am ascuns de vremea mea sub umbra aripii ei;
Ochiul meu îmi vede vremea, dar ea nu mă vede.
Dacă ai întreba zilele cum mă cheamă, n-ar ști;
Nici unde-mi este locul: nu mi-au cunoscut sălașul.

Cel care se arată dintre ei oamenilor se află între ei cu trupul, însă inima lui este legată de lăcașul cel de sus, așa cum i-a descris conducătorul credincioșilor, Allah să fie mulțumit de el:

جسمي معي غير أن الروح عندكم
فالجسم في غربة والروح في وطن

Trupul meu este cu mine, dar sufletul îmi este la voi;
Trupul este străin, iar sufletul este acasă.

Rābiʿa al-ʿAdawiyya, Allah Preaînaltul să aibă milă de ea, recita în acest sens:

ولقد جعلتك في الفؤاد محدثي وأبحت جسمي من أراد
جلوسي
فالجسم مني للحبيب مؤانس وحبيب قلبي في الفؤاد
أنيسي

Te-am făcut tovarășul de vorbă al inimii mele,
Iar trupul l-am îngăduit celui ce dorește să-mi stea alături.
Trupul meu îi ține astfel tovărășie celui iubit,
Iar iubitul inimii mele îmi este, în inimă, tovarăș.

Cei mai mulți dintre ei nu au puterea să se amestece cu oamenii, așa că fug în singurătate, pentru a-și găsi tovărășia în Cel iubit. De aceea cei mai mulți petreceau mult timp singuri.

Unul dintre ei a fost întrebat: *„Nu te simți singur?”* A răspuns: *„Cum m-aș simți singur, când El spune: «Eu sunt tovarășul celui care Mă pomenește»?”*

Un altul a spus: *„Se poate simți cineva singur alături de Allah?”*

S-a transmis de la unul dintre ei: *„Cel care se simte stingher în singurătate are prea puțină apropiere de Domnul său.”*

Yaḥyā ibn Muʿādh obișnuia să se retragă mult în singurătate. Fratele său l-a mustrat și i-a spus: *„Dacă ești dintre oameni, ai nevoie de oameni.”* Yaḥyā a răspuns: *„Dacă ești dintre oameni, ai nevoie de Allah.”*

A fost întrebat: *„Dacă i-ai părăsit pe oameni, cu cine trăiești?”* A răspuns: *„Cu Cel pentru care i-am părăsit.”*

Ibrāhīm ibn Adham a recitat:

هجرت الخلق طرًّا في هواكا وأيتمت العيال لكي أراكا
فلو قطعتني في الحب إربا لما حن الفؤاد إلى سواكا

I-am părăsit pe toți oamenii din iubire pentru Tine
Și am lăsat copiii fără mine, ca să Te văd.
Chiar de m-ai tăia în bucăți în această iubire,
Inima nu ar tânji după altcineva decât Tine.

Ibn Ghazwān a fost mustrat pentru singurătatea sa și a spus: *„Am găsit odihna inimii mele în tovărășia Celui la care se află ceea ce-mi trebuie."*

Din pricina înstrăinării lor de oameni, unii au fost uneori socotiți nebuni, fiindcă starea lor era atât de îndepărtată de a oamenilor, după cum se spunea și despre Uways.

Abū Muslim al-Khawlānī Îl pomenea mult pe Allah, iar limba lui nu ostenea. Un bărbat le-a spus celor care stăteau cu el: *„Tovarășul vostru este nebun?"* Abū Muslim a spus: *„Fiul fratelui meu, dimpotrivă, acesta este leacul nebuniei."*
Într-un hadith de la Profet ﷺ se spune:

اذكروا الله حتى يقولوا مجنون

Pomeniți-L pe Allah până când vor spune că sunteți nebuni.[23]

Al-Ḥasan îi descria astfel: *„Când neștiutorul îi privește, îi crede bolnavi, deși nu au nicio boală. Spune: «Și-au pierdut mințile!» Dar pe ei i-a cuprins un lucru măreț. Nicidecum! Pe Allah, el este prea preocupat ca să se ocupe de lumea voastră."*

23 Aḥmad, 3/68.

Despre aceasta s-a spus:

وحرمة الود ما لي عنكم عوض وليس لي في سواكم
سادتي غرض
وقد شرطت على قوم صحبتهم بأن قلبي لكم من دونهم
فرضوا
ومن حديثي بهم قالوا به مرض فقلت لا زال عني
ذلك المرض

Pe sfințenia iubirii, nimeni nu vă poate înlocui;
Stăpânii mei, nu caut pe nimeni în afara voastră.
Celor cu care m-am însoțit le-am pus condiția
Ca inima mea să fie a voastră, nu a lor; au primit.
Auzindu-mă vorbind despre ei, au spus: «Este bolnav!»
Am răspuns: «Să nu mă părăsească această boală!»

Într-un hadith, Profetul ﷺ l-a povățuit pe un om:

استحي من الله كما تستحي من رجلين من صالحي
عشيرتك لا يفارقانك

Rușinează-te de Allah așa cum te-ai rușina de doi oameni drepți din tribul tău, care nu te părăsesc.

Într-un alt hadith, el ﷺ a spus:

أفضل الإيمان أن تعلم أن الله معك حيثما كنت

Cea mai bună credință este să știi că Allah este cu tine oriunde te-ai afla.

Într-un alt hadith, el ﷺ a fost întrebat:

سئل ﷺ ما تزكية النفس؟ قال: (أن يعلم أن الله معه حيث كان)

«Ce este curățirea sufletului?» A răspuns: «Să știe că Allah este cu el oriunde s-ar afla.»

Într-un alt hadith, el ﷺ a spus:

ثلاثة في ظل الله يظلهم في ظله يوم لا ظل إلا ظله

Trei sunt la umbra lui Allah; El îi va umbri cu umbra Sa în ziua în care nu va fi altă umbră decât umbra Sa...

A pomenit între ei un om care, oriîncotro s-ar îndrepta, știe că Allah este cu el.
S-a transmis în mod autentic că el ﷺ, întrebat despre iḥsān, a răspuns:

سئل عن الإحسان فقال: (أن تعبد الله كأنك تراه
فإن لم تكن تراه فإنه يراك)

Să-L adori pe Allah ca și cum L-ai vedea, căci, deși tu nu-L vezi, El te vede.[24]

Abū ʿUbāda are în acest sens câteva versuri frumoase, pe care a greșit adresându-le unei făpturi. Am îndreptat câteva dintre ele, pentru a se potrivi cu această cale:

كأن رقيبا منك يرعى خواطري وآخر يرعى ناظري
ولساني
فما بصرت عيناي بعدك منظرا يسوءك إلا قلت قد
رمقاني
ولا بدرت من في بعدك لفظة لغيرك إلا قلت قد
سمعاني
ولا خطرت من ذكر غيرك خطرة على القلب إلا عرجا
بعناني
إذا ما تسلى القاعدون على الهوى بذكر فلان أو كلام
فلان

24 Al-Bukhārī, capitolul Credința, nr. 50; Muslim, capitolul Credința, nr. 9; an-Nasāʾī, capitolul Credința și legile ei, nr. 4991; Ibn Mādja, Introducere, nr. 64; Aḥmad, 2/426.

وجدت الذي يسلي سواي يشوقني إلى قربكم حتى أمل مكاني

وإخوان صدق قد سئمت لقاءهم وأغضيت طرفي عنهم ولساني

وما البغض أسلى عنهم غير أنني أراك كما كل الجهات تراني

Parcă un veghetor din partea Ta îmi păzește gândurile,
Iar altul îmi păzește privirea și limba.
De când Te cunosc, ochii nu-mi văd ceva ce Te supără
Fără să spun: «Veghetorii mei m-au zărit!»
Niciun cuvânt nu-mi scapă pentru altcineva decât Tine
Fără să spun: «Veghetorii mei m-au auzit!»
Niciun gând despre altcineva nu-mi trece prin inimă
Fără ca ei să-mi tragă înapoi frâul.
Când cei opriți la iubire își caută alinare
Pomenindu-l pe cutare sau vorbind despre cutare,
Găsesc că ceea ce-i alină pe alții îmi sporește dorul
De apropierea Ta, până când locul în care sunt mi se urăște.
M-am săturat să-mi întâlnesc chiar și frații adevărați
Și mi-am plecat de la ei privirea și mi-am oprit limba.
Nu ura m-a făcut să mă desprind de ei, ci faptul
Că Te văd, după cum Tu mă vezi din toate părțile.

Sfârșitul cărții.
Allah știe cel mai bine.

Indice

Allah este cu tine 33
Coranului 17, 20–21
credinciosul 16, 24
cunoașterea lui Allah 23
Ferice de cei străini 2–4
Fii în această lume 23
Islamul a început 2, 5, 12
încercări 3, 7, 9–11, 29
îndoielilor 7, 10, 16, 20
înstrăinarea 26–27
poftelor 7–8, 10, 16, 20
pomenirea 12, 23
Pomeniți-L pe Allah 31
Să-L adori pe Allah 34
singurătate 30
Sunna 3, 11–14, 16–18
științei 17, 20, 23, 28
Viața de Apoi 23, 27

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Statornicie când credinciosul este străin

Despre statornicia în credință, păstrarea Sunnei și viața inimii atunci când credinciosul se simte străin. Ibn Radjab adună relatări și cuvinte ale înaintașilor despre știință, răbdare și apropierea de Allah.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro